

**PREGLED „DOTACIJA NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA“
IZ OBRAZLOŽENJA PREDLOGA ZAKONA O BUDŽETU REPUBLIKE SRBIJE
ZA 2010. GODINU SA KRATKIM KOMENTARIMA U VEZI SA PRAVNIM
OSNOVOM DODELE SREDSTAVA**

Ministarstvo spoljnih poslova

«U okviru ekonomske klasifikacije 481 - dotacije nevladinim organizacijama, predviđena su sredstva za finansiranje Instituta za međunarodnu politiku i privredu, koji obavlja istraživačke i druge poslove za potrebe ovog ministarstva. Zaključkom Vlade obavezano je Ministarstvo spoljnih poslova da u radu međunarodnih konferencija učešće, pored stručnjaka Ministarstva, uzmu i članovi nevladinih organizacija, čije se angažovanje finansira preko Ministarstva spoljnih poslova.»

Komentar: Kao što se može videti, ovde je novac namenjen za finansiranje istraživačkih i drugih poslova za potrebe Ministarstva. Imajući to u vidu, čini se da bi bilo ispravnije ova sredstva tretirati kao «usluge po ugovoru» ili «specijalizovane usluge». Nije identifikovan pravni osnov koji bi nalagao da se ona troše sa linije 481.

Ministarstvo odbrane

«Dotacije nevladinim organizacijama – ekonomska klasifikacija 481

Za ove potrebe planirana su sredstva za finansiranje rada Saveza rezervnih vojnih starešina Republike Srbije.»

Komentar: Nije identifikovan pravni osnov koji bi obavezivao na izdvajanja za ovu namenu.

Ministarstvo finansija

„Deo sredstava ove aproprijacije namenjen je za finansiranje redovnog rada političkih stranaka čiji su kandidati izabrani za poslanike u Narodnoj skupštini u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka („Sl. glasnik RS“, br. 72/03 i 75/03).“

Zakon o finansiranju političkih stranaka propisuje obavezu da se u budžetu predvide sredstva za finansiranje redovnog rada političkih stranaka, kao i sredstva za finansiranje izborne kampanje. Zakon o finansiranju političkih stranaka propisuje koje političke stranke imaju pravo na finansiranje iz budžeta i merila za raspodelu budžetskih sredstava među pojedinim strankama. Međutim, te zakonske odredbe nisu dovoljno jasne. Među mnogobrojnim dilemama koje su prisutne i koje se katkad tumače i na način suprotan zakonu, nalazi se i to da li pravo na budžetska sredstva imaju stranke koje su prisutne u parlamentu, ali nisu pod svojim nazivom učestvovala na izbornim listama, da li se pri mesečnoj raspodeli sredstava uzima u obzir aktuelni broj narodnih poslanika iz određene stranke ili brojno stanje na početku mandata skupštinskog saziva itd.

Međutim, još veći problem u primeni ovog zakona kod raspodele budžetskih sredstava jeste činjenica da ne postoje mehanizmi unutar budžetskog sistema koji bi obezbedili da se izdvoji tačan procenat. Naime, taj procenat je određen u odnosu na ukupan budžet (nije jasno da li u odnosu na ukupne rashode ili ukupne prihode), umanjen za transfere. S obzirom na to da se visina transfera može menjati u procesu usvajanja predloga budžeta na Vladi ili konačnog zakona o budžetu u Narodnoj skupštini, parametri se mogu promeniti, pa suma koju Ministarstvo finansija utvrdi u nacrtu budžeta, može doći u nesklad sa procentom koji je utvrđen u Zakonu o finansiranju političkih stranaka.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Republička direkcija za vode

„Dotacije nevladinim organizacijama - ekonomska klasifikacija - 481

Republička direkcija za vode će i u 2010. godini, između ostalog, finansirati i radove na: izgradnji objekata vodosnabdevanja za potrebe snabdevanja vodom dobara od nacionalnog značaja, izgradnji i rekonstrukciji postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda koji se odnose na objekte od nacionalnog značaja, kao i projekte koji imaju za cilj rešavanje problema sa snabdevanjem vodom, kao i rešavanje problema otpadnih voda dobara od nacionalnog značaja, kao što su Pećka Patrijaršija, Manastir Banjska, Manastir Studenica, Manastir Žiča, Manastir Kalenić, Đurđevi Stupovi, Manastir Mileševa, Rajačke pinnice i dr.“

Komentar: U ovom slučaju, po svoj prilici, ne postoji zakonska obaveza da se sredstva dodeljuju sa linije 481, već je reč o tome da se potrebe određenih verskih objekata finansiraju budžetskim sredstvima.

Ministarstvo ekonomije

«Na ekonomskoj klasifikaciji 481 - dotacije nevladinim organizacijama, opredeljena sredstva namenjena su za finansiranje projekata razvoja turizma. Subvencionisanje manifestacija u organizaciji udruženja građana kao što su EXIT, Beerfest, Guča, doprinosi stalnom rastu broja stranih turista, čime se generiše značajan devizni priliv. Realizacija sredstava za ove namene biće određena posebnim aktom Vlade Republike Srbije.»

Komentar: Neobičnost raspoređivanja ovog novca jeste to što se, kako se može videti, određena sredstva za finansiranje projekata razvoja turizma unapred opredeljuju za subvencije koje će biti dodeljene udruženjima građana, a da će odluka o tome ko će dobiti sredstva biti doneta kasnije. Sa stanovišta ostvarivanja cilja («razvoja turizma»), čini se nelogičnim što se unapred određuje da će primalac određenog iznosa sredstava biti pravna lica registrovana kao udruženja.

Ministarstvo za infrastrukturu

«U okviru sredstava za tekuće izdatke opredeljuju se i sredstva za otvaranje ekonomskih klasifikacija 481 – dotacije nevladinim organizacijama i 483 – novčane kazne i penali po

rešenju sudova, a u okviru ekonomske klasifikacije 482 – porezi, obavezne takse i kazne sredstva se opredeljuju za potrebe registracije vozila.»

Komentar: Nije identifikovan zakonski osnov za dodelu ovih sredstava.

Ministarstvo rada

„Na aproprijaciji 481- dotacije nevladinim organizacijama planirana su sredstva za programske aktivnosti boračko-invalidskih udruženja. Radi se o organizacijama sa različitim programima, interesovanjima i aktivnostima vezanim za kategorije boraca – veterana, ratnih vojnih invalida, odnosno njihovih porodica, kao i poštovalaca srpskih tradicija. Sredstva iz budžeta RS se odobravaju namenski – u skladu sa unapred ponuđenim i odobrenim programskim načelima, a na osnovu njihovog, prethodno verifikovanog, godišnjeg programa rada. Postoji potreba za formiranjem veteran centra, koji bi pružao pomoć veteranima koja bi se odvijala u saradnji sa timovima, u čiji sastav bi ušli profesionalci raznih oblasti iz: medicine, psihologije i socijalnog rada. Navedene aktivnosti će se finansirati u narednom periodu u skladu sa finansijskim mogućnostima budžeta.»

Komentar: Ne navodi se pravni osnov za dodelu sredstava udruženjima ove vrste, kao ni podaci o sprovođenju konkursa za dodelu sredstava. Interesantno je primetiti da postoji izričit zakonski osnov za finansiranje udruženja boraca narodnoslobodilačkih ratova Srbije (zakon iz 1990), ali da se taj zakon ne pominje među pravnim aktima koji su poslužili za sačinjavanje budžeta.

«U okviru aproprijacije 481- dotacije nevladinim organizacijama, planirana su sredstva za obaveze preuzete kroz memorandume o saradnji na određenim projektima, kao participacija države u realizaciji projektnih aktivnosti (podrška razvoju usluga na lokalnom nivou u saradnji sa Evropskom agencijom za rekonstrukciju), podrška manifestaciji „Radost Evrope“, dotacije Crvenom krstu za pomoć siromašnoj deci i za paketiće za novorođenu decu, dotacije sportskim omladinskim organizacijama, paketići za decu romske nacionalnosti i sl. Zakonom o društvenoj brizi o deci članom 75. predviđeno je da se naplaćena sredstva za vreme trajanja "Dečije nedelje" uplaćuju u budžet Republike Srbije, a nadležno ministarstvo za društvenu brigu o deci ih raspoređuje organizatorima manifestacija posvećenih deci, u skladu sa Uredbom i Programom aktivnosti. Od ukupno naplaćenih prihoda 40% planira se za organizaciju programa i štampanja doplatnih markica, a 60% se ustupa organizatorima na opštinskom-gradskom nivou.»

Komentar: Kao što se može videti iz ovog dela obrazloženja budžeta, osnov za isplatu nekih dotacija su «potpisani memorandumi o saradnji na projektima», kao participacija države. Sam «memorandum o saradnji» svakako nije dovoljan zakonski osnov za isplate, ali, ukoliko iza njegovog sačinjavanja stoji ratifikovani međunarodni ugovor (kojim se država obavezala da će sufinansirati donatorski projekat), takav osnov bi mogao postojati. Zakon o društvenoj brizi o deci sadrži sledeće relevante norme:

Član 73

Svake godine u prvoj nedelji meseca oktobra, radi podsticanja i organizovanja raznovrsnih kulturno-obrazovnih, rekreativnih i drugih manifestacija posvećenih deci i preduzimanja drugih mera za unapređivanje razvoja društvene brige o deci uvodi se "Dečja nedelja".

Aktivnosti koje se organizuju za vreme trajanja "Dečje nedelje" utvrđuju se programom koji donosi ministar nadležan za društvenu brigu o deci.

Aktivnosti u toku "Dečje nedelje" finansiraju se sredstvima koja se prikupe za vreme trajanja "Dečje nedelje" i uplate na poseban račun.

Član 74

Za vreme trajanja "Dečje nedelje" plaća se poseban iznos:

- 1) na svaku prodatu voznu kartu u železničkom, brodskom, avionskom i autobuskom, međumesnom i međunarodnom saobraćaju;
- 2) na svaku poštansku pošiljku u unutrašnjem saobraćaju, osim za pošiljke novina i časopisa;
- 3) na svaku prodatu ulaznicu za pozorište, bioskop, drugu kulturnu manifestaciju i sportsku priredbu za koju se naplaćuju ulaznice;
- 4) na svaku prodatu gramofonsku ploču, muzičku, kompakt-disk i video-kasetu.

Naplata iznosa vrše organizacije i druga pravna lica i građani koji prodaju ulaznice - vozne karte, odnosno vrše poštansku uslugu i dužni su da naplaćena sredstva uplate na poseban račun u budžet Republike u roku od sedam dana po završetku "Dečje nedelje".

Ministar nadležan za finansije bliže propisuje način naplate iznosa iz stava 1. ovog člana. Iznos iz stava 1. ovog člana utvrđuje Vlada odlukom koju donosi do 1. septembra za tekuću godinu.

Član 75

Naplaćena sredstva za vreme trajanja "Dečje nedelje" utvrđuju se u budžetu Republike, a ministarstvo nadležno za društvenu brigu o deci ih raspoređuje organizatorima manifestacija posvećenih deci, u skladu sa izvršenim programom iz člana 73. stav 2. ovog zakona.

„U okviru aproprijacije 481 – donacije nevladinim organizacijama, sredstva će se koristiti za finansiranje projekata udruženja iz oblasti socijalne zaštite koja je Ministarstvo odobrilo (za obuku stručnih radnika u ustanovama socijalne zaštite za primenu mera i restriktivnih postupaka u cilju zaštite prava korisnika u ustanovama socijalne zaštite).»

Komentar: Ne navodi se pravni osnov za ove dotacije niti način na koji se došlo do odobravanja projekata (konkurs ili nešto drugo). Takođe, imajući u vidu da se ovde finansiraju programi za obuku stručnih radnika u ustanovama socijalne zaštite, moglo bi se zaključiti da je pre u pitanju nabavka usluge za potrebe javnih ustanova nego dotacija udruženjima.

«481 - donacije nevladinim organizacijama – troškovi organizovanja Foruma za saradnju sa civilnim društvom, kao jednim od prioriteta Uprave, a u skladu sa ciljevima Vlade RS koja je prepoznala značaj koncepta good governance, što podrazumeva stalnu razmenu i konsultacije, transparentnost i participativnost u donošenju odluka, obezbeđivanje i unapređivanje saradnje državnog i civilnog sektora, raspisivanje Javnog poziva namenjenog finansiranju manjih projekata nevladinih organizacija u vezi sa realizacijom aktivnosti predviđenih Akcionim planom za implementaciju Nacionalne strategije. Prenosom sredstava

na nevladine organizacije (neke od njih su akreditovane od strane našeg ministarstva) postiže se bolji efekat: one su prepoznatljive u svojim lokalnim zajednicama, specijalizovane u oblasti rodne ravnopravnosti, a takođe imaju i konkretne ciljeve i zadatke, i dobro osmišljene aktivnosti zasnovane na potrebama lokalne zajednice.»

Komentar: Iz navedenog obrazloženja se može videti namera raspisivanja konkursa za odobravanje projekata nevladinih organizacija koji će biti dotirani. Nije pak dovoljno jasno zašto se sa ovog razdela plaća „organizovanje Foruma za saradnju sa civilnim društvom.“

Ministarstvo za životu sredinu

«Sredstva u okviru ekonomskih klasifikacija 462 – dotacije međunarodnim organizacijama, opredeljuju se u skladu sa Zaključkom Vlade 05 broj. 401-1154/2009-I, za plaćanje kontribucija u međunarodnim organizacijama iz domena nadležnosti Ministarstva, a u okviru ekonomske klasifikacije 481- dotacije nevladinim organizacijama za sufinansiranje projekata i aktivnosti nevladinih organizacija sa temama iz oblasti životne sredine.»

Komentar: Napisano obrazloženje je dvosmisleno. Moglo bi se razumeti da se navedeni zaključak Vlade odnosi i na dotiranje nevladinih organizacija za sufinansiranje projekata i aktivnosti sa temama iz oblasti životne sredine, ali i da se odnosi samo na plaćanje kontribucija u međunarodnim organizacijama. U svakom slučaju, ostaje nedorečeno na koji način će se vršiti odabir projekata za sufinansiranje.

Ministarstvo za sport

«Za finansiranje redovnih programa Sportskih saveza Srbije (ukupno 99), finansijsku pomoć u organizaciji međunarodnih takmičenja u zemlji, finansiranje sportskih škola i kampova za perspektivne sportiste, finansiranje omladinskih organizacija (Strategija za mlade), opredeljena su sredstva iz budžeta na ekonomskoj klasifikaciji 481 - dotacije nevladinim organizacijama.“

„Sredstva za finansiranje vanrednih programa saveza, za oko 300 regionalnih klubova opredeljena su sredstva na ekonomskoj klasifikaciji 481 - Dotacije nevladinim organizacijama.“

Komentar: U ova dva citata se ne navodi zakonski osnov za dodelu sredstava. Takav osnov postoji, makar za neke isplate, npr. u odredbama člana 70 Zakona o sportu, koji glasi:

«Organizacije u oblasti sporta čijim programima se ostvaruje opšti interes u oblasti sporta, najkasnije do 1. oktobra tekuće godine, dostavljaju svoje programe za narednu godinu i predračun troškova potrebnih za njihovo ostvarivanje ministarstvu nadležnom za poslove sporta.

Ministar nadležan za poslove sporta utvrđuje koji će se programi, odnosno delovi programa finansirati sredstvima budžeta Republike Srbije, po pribavljenom stručnom mišljenju o

opštem interesu sadržanom u tim programima, od odgovarajućih saveza, stručnih institucija, ustanova i istaknutih stručnjaka.»

Ministarstvo kulture

„Sredstva opredeljena na ekonomskoj klasifikaciji 481-dotacije nevladinim organizacijama, planirana su za obnovu Hilandara; Rad strukovnih i drugih udruženja i to: Savez slepih (bibliotečka i izdavačka delatnost za slepe, Bibliotečko društvo Srbije i druga bibliotečka udruženja); Ustanove srpske pravoslavne crkve i drugih crkava (Muzej SPC, Biblioteka Srpske patrijaršije, Arhiv SPC); Društvo arhivista Srbije; Muzejsko društvo Srbije kao i druga strukovna udruženja iz oblasti zaštite kulturnih dobara; „MINEMOSYNE“ – Centar za očuvanje nasleđa Kosova i Metohije; Društvo konzervatora Srbije; Srpsko arheološko društvo; Muzejsko društvo Srbije; Društvo konzervatora Srbije; Promocija i popularizacija kulturnog nasleđa, kao i deo sredstava za Konkurs umetničkog udruženja (za programe i restrukturiranje rada 13 republičkih umetničkih udruženja).“

„Sredstva na ekonomskoj klasifikaciji 481 - dotacije nevladinim organizacijama namenjena su za finansiranje rada Matice srpske - Zakon o Matici srpskoj („Sl. glasnik RS“, broj 49/92).“

Komentar: Kao što se može videti iz ova dva citata, za jednu grupu rashoda se ne vrši pozivanje za poseban zakonski osnov dotacija iz budžeta, dok se u slučaju Matice srpske taj osnov izričito navodi. To ukazuje da samo u ovom potonjem slučaju postoji izričita obaveza finansiranja iz budžeta, dok je u drugim slučajevima verovatno reč o višegodišnjem finansiranju istih ustanova i udruženja.

Ministarstvo za dijasporu

«U strukturi predloženih rashoda, najveće učešće imaju rashodi koji se odnose na dotacije nevladinim organizacijama (ekonomska klasifikacija 481), koja su namenjena omladinskim sportskim organizacijama, verskim organizacijama, ostalim udruženjima građana, privrednim komorama, privatnim i alternativnim osnovnim školama i ostalim neprofitnim institucijama. Raspored sredstava, iskazanih na ovoj ekonomskoj klasifikaciji, izvršiće se nakon sprovođenja konkursa za sufinansiranje projekata nevladinih organizacija, čiji je cilj stvaranje uslova za uključivanje iseljenika, lica srpskog porekla i državljana Republike Srbije koji žive u inostranstvu u politički, ekonomski i kulturni život Republike Srbije i njihov povratak u Republiku Srbiju.

U toku 2010. godine biće raspisano više tematskih, namenskih konkursa. Sredstva će se dodeljivati nevladinim organizacijama, nakon utvrđivanja ispunjenosti uslova i kriterijuma predviđenih tekstem konkursa, a zatim i procene kvaliteta sadržaja priloženih projekata. Glavni prioriteti prilikom izbora projekata biće: vezivanje pripadnika dijaspore za maticu, podsticanje investiranja dijaspore u Srbiji i očuvanje nacionalnog identiteta pripadnika dijaspore i povratak poverenja dijaspore u Srbiju. Posebno će se stimulisati projekti koji imaju za cilj umrežavanje naših organizacija u dijaspori. Ministarstvo za dijasporu će, u skladu sa svojim mogućnostima, izdvojiti deo sredstava namenjenih obezbeđivanju prostornih, tehničkih i drugih kapaciteta potrebnih za rad naših organizacija u dijaspori.

Posebna sredstva izdvajaju se za najznačajnije manifestacije (Moba i Vidovdanski dani dijaspore).»

Komentar: Ovo je u svakom slučaju zanimljiva situacija, prema kojoj najveći deo sredstava odlazi za finansiranje aktivnosti udruženja. Budući da se ne navodi poseban zakonski osnov za finansiranje, verovatno je da on i nije utvrđen. U svakom slučaju je dobro što se izričito navodi da će biti sprovedeni konkursi za dodelu sredstava.

Ministarstvo za KIM

«Kako bi se podmirile minimalne potrebe navedenog broja lica u stalnom stanju potrebe za humanitarnom pomoći na Kosovu i Metohiji, planirana je nabavka i distribucija 19.234 paketa hrane i 19.234 paketa higijene (sredstva planirana na ekonomskoj klasifikaciji 481 – Donacije nevladinim organizacijama).»

Komentar: Iz navedenog citata se ne vidi da li je ovde reč o Crvenom krstu ili nekoj organizaciji sličnog tipa koja bi distribuirala pomoć. Međutim, ko god da je u pitanju, imajući u vidu svrhu ovih sredstava, ovde zapravo nije reč o dotaciji nevladinoj organizaciji već o vršenju socijalne funkcije države.

Ministarstvo za ljudska prava

«U strukturi predloženih rashoda, najveće učešće imaju pored rashoda za plate, rashodi za dotacije nevladinim organizacijama (ekonomska klasifikacija 481), koji se odnose pre svega na sredstva za finansiranje Saveta nacionalnih manjina u Republici Srbiji.»

«Na funkciji 160 - Opšte javne usluge koje nisu klasifikovane na drugom mestu planirana su na ekonomskoj klasifikaciji – 481 sredstva za sprovođenje Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina koji je donet u 2009. godini. U 2010. godini potrebna su sredstva za sprovođenje izbora u prvoj izbornoj godini, kao i sredstva za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta nakon donošenja zakona.»

Komentar: Finansiranje Saveta nacionalnih manjina je regulisano na sledeći način:

Član 112

Nacionalni savet donosi svoj godišnji finansijski plan, finansijski izveštaj i završni račun.

U godišnjem finansijskom planu nacionalnog saveta se iskazuju svi prihodi i rashodi nacionalnog saveta za kalendarsku godinu.

Godišnji finansijski plan se donosi po postupku i na način predviđen statutom nacionalnog saveta.

Nacionalni savet, u roku od 15 dana od dana donošenja finansijskog izveštaja ili završnog računa, primerak izveštaja ili računa dostavlja Ministarstvu.

Korišćenje sredstava

Član 113

Stečena sredstva, u skladu sa ovim zakonom, mogu se koristiti za finansiranje troškova za:

- 1) redovnu delatnost nacionalnog saveta;
- 2) finansiranje rada ustanova, fondacija, privrednih društava i organizacija čiji je osnivač ili suosnivač nacionalni savet, ustanova, fondacija, privrednih društava i drugih organizacija čija su osnivačka prava delimično ili u celini preneti na nacionalni savet.

U troškove redovne delatnosti nacionalnog saveta spadaju naročito:

- 1) finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata u oblasti obrazovanja, kulture, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalne manjine;
- 2) troškovi za iznajmljivanje i korišćenje prostorija nacionalnog saveta;
- 3) zarade, porezi i doprinosi zaposlenih u nacionalnom savetu;
- 4) honorari i doprinosi za obavljen rad za potrebe nacionalnog saveta;
- 5) putni troškovi i dnevnice za službena putovanja;
- 6) nabavka kancelarijskog materijala i opreme za rad nacionalnog saveta.

Vrste sredstava

Član 114

Sredstva za finansiranje rada nacionalnih saveta obezbeđuju se iz budžeta Republike Srbije, budžeta autonomne pokrajine i budžeta jedinice lokalne samouprave, donacija i ostalih prihoda.

Član 115

Visina sredstava iz javnih izvora koja se obezbeđuju za finansiranje delatnosti nacionalnih saveta određuju se za svaku godinu Zakonom o budžetu Republike Srbije, odnosno odlukama o budžetu AP Vojvodine i jedinica lokalne samouprave.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koja se obezbeđuju u budžetu Republike Srbije raspoređuju se tako da se 30% raspoređuje u jednakim iznosima svim registrovanim nacionalnim savetima u Republici Srbiji, a ostatak sredstava (70%) srazmerno broju pripadnika određene nacionalne manjine koju nacionalni savet predstavlja, kao i ukupnom broju ustanova te nacionalne manjine u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma i obimu aktivnosti tih ustanova.

Odluku o raspodeli sredstava iz budžeta Republike Srbije donosi Ministarstvo, imajući u vidu predloge nacionalnih saveta.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koja se obezbeđuju u budžetu autonomne pokrajine raspoređuju se, u skladu sa odlukom nadležnog organa autonomne pokrajine, nacionalnim savetima koji imaju sedište na teritoriji autonomne pokrajine.

Sredstva iz stava 1. ovog člana koja se obezbeđuju u budžetu jedinice lokalne samouprave raspoređuju se, u skladu sa odlukom nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, nacionalnim savetima koji predstavljaju nacionalne manjine koje u stanovništvu jedinice lokalne samouprave dostižu najmanje 10% od ukupnog stanovništva ili nacionalnih manjina čiji je jezik u službenoj upotrebi na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

Finansiranje rada ustanova čija su osnivačka prava preneti na nacionalne savete

Član 116

Finansiranje rada ustanova ili drugih organizacija čija su osnivačka prava, delimično ili u celini, preneti na nacionalne savete vrši se iz istih izvora i na osnovu istih normativa iz kojih su te ustanove ili organizacije finansirane pre prenošenja osnivačkih prava na nacionalne savete.

U ugovoru o prenosu osnivačkih prava na nacionalne savete uređuju se finansijske obaveze prethodnog osnivača prema ustanovi ili drugoj organizaciji čiji osnivač postaje nacionalni savet.

Nacionalni savet može obezbediti dopunska sredstva za rad i delatnost ustanova i drugih organizacija čija osnivačka prava su preneti na nacionalni savet.

Račun nacionalnog saveta, obaveza vođenja knjigovodstva i finansijska kontrola

Član 117

Nacionalni savet ima račun.

Nacionalni savet je dužan da vodi knjigovodstvo o svim prihodima i rashodima.

Knjigovodstvo se vodi po poreklu, visini i strukturi prihoda i rashoda, u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.

Knjigovodstvene evidencije prihoda i rashoda nacionalnog saveta su predmet godišnje revizije, u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo, i mogu biti predmet kontrole nadležnih organa.

Nacionalni savet je obavezan da vodi posebnu evidenciju o svojoj imovini.

Odgovorno lice

Član 118

Statutom nacionalnog saveta određuje se lice odgovorno za finansijsko poslovanje, podnošenje izveštaja i vođenje knjiga nacionalnog saveta.

Ako nacionalni savet statutom ne odredi odgovorno lice, odgovornim licem će se smatrati predsednik nacionalnog saveta.

Budžetski fond za nacionalne manjine

Član 119

Nacionalni saveti učestvuju u postupku raspodele sredstava budžetskog fonda za nacionalne manjine, koja se dodeljuju javnim konkursom za finansiranje programa i projekata iz oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezika i pisma nacionalnih manjina.

Budžetskim fondom za nacionalne manjine upravlja Ministarstvo.

Ministarstvo za NIP

«Sredstva u okviru ekonomske klasifikacije 481 – dotacije nevladinim organizacijama, opredeljena su za dotacije nevladinim organizacijama, za učešće na izradi i analizi projekata, čija ocena rezultata ukazuje da će realizovanje aktivnosti u sprovođenju i realizaciji Nacionalnog investicionog plana biti uspešnije preko nevladinih organizacija.»

Komentar: Iz ovog obrazloženja se ne vidi postojanje posebnog pravnog osnova za dodelu sredstava iz NIP kroz dotacije nevladinim organizacijama. Budući da je osnov za dodelu sredstava iz NIP (ma ko da su njihovi korisnici) Uredba Vlade, nakon usvajanja budžeta i nakon sprovedenog konkursa, ostaje nedovoljno jasno zbog čega se zakonodavac unapred obavezuje i ograničava da tačno određeni deo sredstava iz NIP dodeli kroz dotacije nevladinim organizacijama, kada će se tek na potonjem konkursu pokazati da li će se realizacija aktivnosti uspešnije izvesti preko nevladinih organizacija ili budžetskih korisnika.

MINISTARSTVA KOJA IMAJU PROGRAMSKE BUDŽETE

Ministarstvo prosvete

U finansijskom planu se navodi «pomaganje nevladinim organizacijama od značaja za obrazovanje» i «održavanje raznih manifestacija». Zakonski osnov nije posebno naveden.

Na drugom mestu se navode sredstva namenjena neprofitnim institucijama – za delove programa kulturno umetničkih društava, studentskih saveza itd., a sve prema Zakonu o učeničkom i studentskom standardu i «na osnovu potpisanih ugovora za utvrđene aktivnosti – programe – usluge.»

Relevantni članovi Zakona su sledeći:

Član 43

Opšti interes u oblasti studentskog standarda jesu programi ili delovi programa kojima se obezbeđuje informisanje studenata i izdavačka delatnost, ostvarivanje kulturno-zabavnih aktivnosti i ostvarivanje sportsko-rekreativnih aktivnosti.

Opšti interes u oblasti studentskog standarda jesu i programi ili delovi programa zdravstveno-potpornog udruženja, univerzitetskih sportskih klubova, kulturno-umetničkih društava i klubova tehnike.

Član 44

Sredstva za ostvarivanje opšteg interesa u oblasti studentskog standarda, utvrđenog ovim zakonom, obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Ministarstvo prosvete utvrđuje koji će se programi, odnosno delovi programa finansirati sredstvima budžeta Republike Srbije, a po pribavljenim stručnim mišljenjima, o opštem interesu sadržanom u tim programima, od odgovarajućih ustanova i istaknutih stručnjaka.

Član 45

Ministarstvo prosvete propisuje bliže kriterijume na osnovu kojih se utvrđuju sredstva za izvođenje programa, odnosno delova programa u smislu ovog zakona.

Član 46

Korisnici sredstava koji ostvaruju opšti interes, utvrđen u članu 43. ovog zakona, dužni su da Ministarstvu prosvete podnose izveštaj o ostvarivanju programa i namenskom korišćenju sredstava budžeta Republike Srbije.

Ministarstvo trgovine

Na razdelu ovog ministarstva nalaze se između ostalog i sredstva namenjena kao «donacije ostalim udruženjima građana», bez navođenja zakonskog osnova. S obzirom na druge delove ovog finansijskog plana moglo bi se zaključiti da je reč o organizacijama za zaštitu potrošača. U Zakonu o zaštiti potrošača (član 69) ne govori se o budžetu kao izvoru prihoda ovih organizacija, mada se oni ne zabranjuju («drugi izvori u skladu sa zakonom»).

Ministarstvo vera

Najveći deo sredstava sa razdela ovog ministarstva realizuje se kroz budžetsku liniju 481. Pravni osnov je uglavnom Zakonom o crkvama i verskim zajednicama.

Valja primetiti da ovaj zakon ne propisuje obavezu već mogućnost finansiranja raznih aktivnosti i programa verskih zajednica. Tako se na primer, u članu 29, st. 3, kaže sledeće:

Ako se u budžetu Republike Srbije obezbede sredstva, Vlada utvrđuje iznose sredstava za ostvarivanje socijalnih prava sveštenika odnosno verskih službenika, ravnopravno i srazmerno broju vernika pojedinih crkava i verskih zajednica, prema poslednjem popisu stanovništva u Republici, pri čemu se na crkve i verske zajednice sa malim brojem vernika može primeniti načelo pozitivne diskriminacije.

U članu 36, st 2 i 3 kaže se sledeće:

Verske obrazovne ustanove koje dobiju verifikaciju, odnosno akreditaciju imaju pravo na finansiranje iz budžeta, srazmerno broju vernika prema poslednjem popisu stanovništva u Republici.

Radi unapređivanja verske slobode i prosvete, država može pružati finansijsku pomoć i verskim obrazovnim ustanovama koje nisu uključene u sistem obrazovanja.

A u članu 44, st. 1 sledeće:

Radi unapređivanja verske slobode i kulture nadležni državni organ i organ lokalne samouprave može, u skladu sa mogućnostima, da obezbeđuje dotacije crkvama i verskim zajednicama za njihove kulturne i naučne ustanove i programe.

Na nešto drugačiji način, finansiranje je postavljeno kao obaveza u članu 41, st. 2:

Verska zdanja i ustanove od izuzetnog istorijskog, nacionalnog i kulturnog značaja uživaju posebnu zaštitu, brigu i finansijsku podršku državnih organa i organa lokalne samouprave.

Ministarstvo zdravlja

I ovo ministarstvo značajna sredstva raspoređuje na pojedine programe neprofitnih organizacija. Najvećim delom, korisnik je Crveni krst, na osnovu odredaba Zakona o Crvenom krstu Srbije i Zakona o igrama na sreću.

Relevantne su sledeće odredbe tih propisa:

Manifestacije koje obeležava Crveni krst Srbije

Član 15

Posebne manifestacije koje obeležava Crveni krst Srbije jesu:

- 1) "Nedelja Crvenog krsta" koja se održava svake godine od 8. do 15. maja i
- 2) "Nedelja solidarnosti" koja se održava svake godine od 14. do 21. septembra.

Za vreme trajanja manifestacija koje obeležava, u korist Crvenog krsta Srbije obavezno se naplaćuje:

- 1) na svaku prodatu putničku kartu u međunarodnom avionskom, železničkom, brodskom i autobuskom saobraćaju, iznos od 3% cene karte;
- 2) na svaku prodatu putničku kartu u unutrašnjem avionskom, železničkom, brodskom i autobuskom saobraćaju, iznos od 2% cene karte;
- 3) na svaku poštansku pošiljku u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, osim na pošiljke novina i časopisa iznos u visini od 50% od iznosa nominalne vrednosti poštanske marke za pisma težine do 20 grama;
- 4) na svaku prodatu kartu za kulturne, zabavne, sportske i sajamske priredbe (koncerti, festivali, bioskopske i pozorišne predstave, sportske utakmice i takmičenja lokalnog, državnog i međudržavnog karaktera), iznos od 3% cene karte.

Član 16

Od svake prodane karte za manifestacije međunarodnog karaktera (kulturne, zabavne, sportske i slično) tokom cele kalendarske godine, na račun budžetskog fonda za Crveni krst Srbije, uplaćuje se iznos od 2% cene karte.

Član 17

Sredstva iz čl. 15. i 16. ovog zakona naplaćuju pravna i fizička lica koja prodaju ulaznice za priredbe, putničke karte i poštanske marke, a prikupljena novčana sredstva uplaćuju na račun propisan za uplatu javnih prihoda budžeta Republike Srbije.

Prikupljena novčana sredstva se koriste za finansiranje delatnosti Crvenog krsta Srbije, prema programu Crvenog krsta Srbije na koji saglasnost daje Vlada Republike Srbije.

Član 18

Sredstva koja Crveni krst Srbije ostvari iznad visine utvrđene programom na koji je Vlada Republike Srbije dala saglasnost koristiće se za druge programe Crvenog krsta koje odobri Vlada Republike Srbije.

Iz Zakona o igrama na sreću:

Član 5 st. 2

Deo sredstava koji je prihod budžeta Republike u iznosu od 40% (u daljem tekstu: namenska primanja budžeta), koristi se za finansiranje Crvenog krsta Srbije i drugih društvenih organizacija i udruženja građana koje sprovode programe u cilju zaštite i unapređenja položaja osoba sa invaliditetom, ustanova socijalne zaštite, socijalno-humanitarnih organizacija, sporta i lokalne samouprave.

Finansiranje Crvenog krsta Srbije i drugih društvenih organizacija i udruženja građana koje sprovode programe u cilju zaštite i unapređenje položaja osoba sa invaliditetom i socijalno-humanitarnih organizacija, ustanova socijalne zaštite, sporta i programa lokalne samouprave

Član 17

Namenska primanja budžeta i izvršeni izdaci, radi ostvarivanja cilja iz člana 5. stav 2. ovog zakona, vodiće se odvojeno u okviru glavne knjige trezora na povezanim evidencionim kontima (u daljem tekstu: budžetski fondovi).

Budžetski fondovi se osnivaju na neodređeno vreme i njima upravljaju ministarstva nadležna za poslove: socijalne zaštite, prosvete i sporta i državne uprave i lokalne samouprave.

Izvori finansiranja budžetskih fondova su:

- 1) aproprijacije obezbeđene u budžetu za tekuću godinu;
- 2) naknade za priređivanje igara na sreću;

- 3) naknada za dozvolu i naknada za dobijeno odobrenje za priređivanje posebnih igara na sreću, odnosno saglasnost za priređivanje nagradne igre u robi i uslugama;
- 4) drugih izvora.

Raspodela prihoda ostvarenih po osnovu naknada

Član 18

Namenska primanja budžeta iz člana 5. stav 2. ovog zakona, raspoređuju se, u iznosu od po 20%, za finansiranje Crvenog krsta Srbije, invalidskih organizacija i ustanova socijalne zaštite, socijalno-humanitarnih organizacija, sporta i lokalne samouprave.